

Sygn. akt V U 115/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2020 roku

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Leżańska

Protokolant: st. sekr. sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2020 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania G. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 13 grudnia 2019 r. sygn.: (...)

1. **zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu G. G. prawo do rekompensaty na podstawie art. 21 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 5 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 965);**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w T. na rzecz ubezpieczonego G. G. kwotę 180,00 (sto osiemdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

S.. akt V U 115/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2019 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu G. G. prawa do rekompensaty, ponieważ nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył odwołanie, w którym wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury z rekompensatą podnosząc, że z jego świadectwa pracy z dnia 25 lipca 1985 roku, wynika, iż w okresie od dnia 26 czerwca 1975 roku do dnia 6 września 1981 roku, a później w okresie od dnia 7 września 1981 roku do dnia 28 lutego 1982 roku, wykonywał prace w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc, że okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych był już przedmiotem sporu rozstrzygniętym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 26 stycznia 2015 roku, sygn. akt: 6488/14, a apelacja wnioskodawcy została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 3 grudnia 2015 roku, sygn. akt III AUa 521/15.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. G., urodził się w dniu (...). Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 26 stycznia 2015 roku, sygn. akt V U 6488/18, oddalono odwołanie wnioskodawcy w przedmiocie przyznania prawa do emerytury z rekompensatą, wnioskodawca nie udowodnił, aby w okresie od dnia 1 marca 1982 roku do dnia 25 lipca 1985 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 23 października 2019 roku, znak: (...), Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia (...), tj. od daty osiągnięcia 65 lat, dotychczas wnioskodawca był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawca w dniu 22 grudnia 2019 roku złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno - rentowego (okoliczności bezsporne).

Decyzją z dnia 13 grudnia 2019 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., znak (...), odmówił przyznania rekompensaty uzasadniając, że wnioskodawca nie udowodnił stażu pracy w szczególnym charakterze lub o szczególnych warunkach wynoszącym, co najmniej 15 lat. Organ rentowy nie zaliczył do pracy w okresach szczególnych,

Okresu zatrudnienia od dnia 1 marca 1982 roku do dnia 25 lipca 1985 roku (dowód: wniosek o

8 -n*

ponowne obliczenie świadczenia emerytalno - rentowego, k. 84, decyzja z dnia 13 grudnia 2019 roku, k. 86, akt emerytalnych).

Wnioskodawca pracował w firmie (...), „ (...), Usługi (...), (...), (...), M. Rolniczych, która zajmowała się robieniem wykopów i posadowieniem osadników na terenie (...). Pracodawca wystawił wnioskodawcy w dniu 18 sierpnia 2003 roku świadectwo pracy, w którym wskazał, iż G. G., w okresie od dnia 11 czerwca 2001 roku do dnia 18 sierpnia 2003 roku, wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę kierowcy – operatora.

G. G. w okresie od dnia 11 czerwca 2001 roku do dnia 18 sierpnia 2003 roku, będąc zatrudnionym w firmie (...), „ (...), Usługi (...), (...), (...), M. Rolniczych, pracował jako operator spycharki jednonaczyniowej gąsienicowej na terenie odkrywki (...) B., wywoził urobek przy pomocy tzw. wywrotek marki T., tj. pojazdów o masie własnej powyżej 3.5 tony (dowód: świadectwo pracy, akt osobowych, zeznania świadka J. B., od minuty 4:27 do minuty 8:50, zeznania wnioskodawcy G. G. od minuty 8:56 do minuty 18:48, protokół z dnia 12 listopada 2020 roku, akt sprawy).

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie jest uzasadnione i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. (Dz.U. z 2017 r. poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (art. 2 pkt 5 ustawy).

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 21 ust. 2). Przy czym rozchodzi się tu wyłącznie o emeryturę wcześniejszą, a nie w powszechnym wieku emerytalnym. Celem rekompensaty jest bowiem złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego

przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego

zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) nieuzyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 23 ustawy emerytalnej rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast z art. 173 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r. Tym samym warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia (zob. Marcin Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych). Rekompensata zwiększa zatem wartość kapitału początkowego ubezpieczonego i tym samym daje możliwość odpowiedniego zwiększenia podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze: 14 lat, 9 miesięcy i 14 dni.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272). Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Na skarżącym spoczywał ciężar dowodu, że w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi udowodniając, iż w okresie od dnia 11 czerwca 2001 roku do dnia 18 sierpnia 2003 roku, będąc zatrudnionym w firmie (...),

„ (...), Usługi (...), (...), (...), M. (...)”, pracował jako operator spycharki jednonaczyniowej gąsienicowej na terenie odkrywki (...) B., wywoził urobek przy pomocy tzw. wywrotek marki T., tj. pojazdów o masie własnej powyżej 3.5 tony. Powyższa okoliczność została ustalona w oparciu o niebudzące wątpliwości zeznania świadka, współpracownika wnioskodawcy J. B.. Świadek w spornym okresie pracował razem z wnioskodawcą, zatem posiada szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków. J. B. potwierdził, iż wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, jako kierowca samochodu ciężarowego o masie własnej powyżej 3.5 tony, tj. wywrotki, zaś organ rentowy nie zakwestionował powyższych ustaleń.

Wnioskodawca w spornym okresie czasu sprawował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - i jak wykazało postępowanie dowodowe - wykonywał pracę wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego 1983 roku) - Wykaz

A, Dział VIII w transporcie i łączności, pozycja transport, pkt. 2 - prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony. Tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia prawa do rekompensaty. Sąd uznał, iż prawo do rekompensaty wymaga udowodnienia faktu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 2009 roku, a wniosek taki wywiódł z treści art. 22 ustawy o emeryturach pomostowych, który określa sposób ustalenia rekompensaty. Zgodnie bowiem z treścią tegoż przepisu Sw - oznacza okres wykonywania przed dniem 1 stycznia 2009 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, co wyraźnie wyznacza cezurę czasową dla potrzeb ustalenia przesłanek do uzyskania prawa do rekompensaty.

Zaliczenie G. G. okresu od dnia 11 czerwca 2001 roku do dnia 12 sierpnia 2003 roku do stażu pracy w szczególnych warunkach, uznanego przez organ rentowy w wymiarze: 14 lat, 9 miesięcy i 14 dni, skutkuje uznaniem, iż skarżący legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych Tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia prawa do rekompensaty.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy żądane prawo.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U z 2013r., poz. 490).